

Hoofdstuk 6

Gezagsdragers in gezin, kerk en op school

Inleiding

Het is goed om na te gaan wat volgens Gods Woord door de Heere van gezagsdragers wordt verwacht. Je bent geen voorbeeldige gezagsdrager als je niet aan het Bijbelse profiel van gezagsdrager beantwoordt. Wie bijvoorbeeld de vereisten voor het ambt – zoals een smetteloze reputatie en goed zedelijk gedrag – niet serieus neemt, kan geen waardige ambtsdrager zijn. Hij kan wellicht populair zijn, maar hij is in ieder geval geen ambtsdrager die de Heere behaagt. Voorbeeldig is hij dan ook niet! Hij leeft namelijk niet dicht bij de Heere en houdt zich niet aan de wet van God. Het gaat hem niet om de eer van God en het heil van de naaste.

Gezagsdragers zijn een geschenk van de Heere

Vaders en moeders en andere opvoeders hebben het gezag over kinderen, jongeren en andere mensen van de Heere ontvangen. Ook buiten het gezin heb je te maken met gezagsverhoudingen. In het onderwijs ben je leerling of docent, in de kerk gemeentelid of ambtsdrager, in de politiek onderdaan of overheidspersoon. Elk soort gezag is anders. De ouderling geeft geen werkopdrachten zoals een werkgever dat doet. De ouders delen geen bekeuringen uit zoals de overheid. Waar het echter om gaat, is dat zij het gezag dat zij uitoefenen van God ontvingen. Of ze dit nu beseffen of niet. Het is een Bijbels gegeven dat gezagsdragers regeren namens de Heere, de Schepper van hemel en aarde.

Gezagsdragers hebben een grote verantwoordelijkheid

Dat het gezag een geschenk van de Schepper is, betekent niet dat gezagsdragers een vrijbrief hebben om met degenen die hen dienen te respecteren, te kunnen en mogen doen wat zij maar willen. Gezag is namelijk een geschenk dat tegelijk een opdracht bevat. Gezagsdragers zijn van al hun daden en woorden verantwoording aan de Heere verschuldigd. Gezag uitoefenen dient op christelijke wijze te gebeuren. Niet heerszuchtig maar dienend. Het gaat niet om het recht van de sterkste.

Gezagsdragers kunnen vanuit zichzelf niet beantwoorden aan Gods eisen

Het is zeker waar dat niemand van nature aan de gestelde eisen van de Heere beantwoorden kan. Wie kan kinderen opvoeden zoals de Heere het van ouders vraagt? Wie kan een christelijke docent zijn die niets anders begeert dan Christus te volgen? Wie kan een liefdevolle, trouwe en betrouwbare ambtsdrager zijn die Gods eer op het oog heeft en het geestelijk welzijn van de gemeente zoekt? Maar wat een mens van nature niet kan, wil de Heere Zelf hem geven. De Heere nodigt zondige mensen uit om Zijn genade, wijsheid, hulp en kracht af te smeken. Doe uw mond wijd open en Ik zal hem vervullen! In Psalm 81 wordt het hele volk Israël aangesproken. Dat blijkt ook uit het vervolg van de psalm. 'Maar Mijn volk heeft Mijne stem niet gehoord; en Israël heeft Mijner niet gewild' (Ps. 81:12). Vraag aan de Heere of je door Zijn genade gewillig gemaakt mag worden om Zijn zegen over de opvoeding te vragen.

Gezagsdragers zijn op de Heilige Geest aangewezen

In eigen kracht kunnen gezagsdragers niet op de rechte wijze functioneren. Je hebt de Heilige Geest nodig om je eigen belangen ondergeschikt te leren maken aan die van jongeren en andere mensen. Je bent aangewezen op de Heilige Geest, Die het uit Christus neemt. Hij wil aan jou als gezagsdrager uitdelen wat je niet kunt missen, zodat je leert dienen in ootmoed en liefde.

Gezagsdragers dienen 'in Christus' te zijn

Wie buiten Christus om gezag uitoefent, wijdt zichzelf niet in liefde aan de Heere en de naaste. Die liefde kun je zelf niet opbrengen. Het is de Heilige Geest Die het uit Christus neemt, Christus, de Bron van enkel liefde. Christus weende over Jeruzalem, omdat Hij in Zijn dienende liefde versmaad werd. In heel Zijn leven heeft Hij Zijn innerlijke barmhartigheid en liefde getoond. Je hebt zelfverloochenende liefde nodig om het heil van jongeren te beogen. Dat kan alleen maar als je 'in Christus' bent. Want het is Christus Die alles heeft volbracht. Hij heeft de wet vervuld. En wat zegt Paulus over de vervulling van de wet? 'De liefde is de vervulling van de wet' (Rom. 13:10). Heel mooi is de berijming van de Tien Geboden: 'Och of wij Uw geboën volbrachten! Genâ, o hoogste Majesteit! Gun door 't geloof in Christus krachten, om die te doen uit dankbaarheid (Tien Geboden:9). Dit volbrengen van Gods wet is te meer nodig nu de macht van deze tegenwoordige bedeling al vergevorderd is en de dag van het volle heil, dat met Christus' wederkomst aanbreekt, nadert!

Ouders, de gezagsdragers in het gezin

In de brief aan de gemeente van Efeze spreekt Paulus niet alleen over het huwelijk en de verhouding tussen man en vrouw, maar ook over de opvoeding. Allereerst geeft hij een opdracht aan de kinderen. De Heilige Geest maakt duidelijk dat zij hun ouders gehoorzaam moeten zijn. Gehoorzaamheid aan de ouders is niet slechts een natuurlijke plicht; het is vooral een christelijke plicht. Dat blijkt uit Efeze 6:1-3: 'Gij kinderen, weest uw ouders gehoorzaam in de Heere; want dat is recht. Eert uw vader en uw moeder (hetwelk het eerste gebod is met een belofte), opdat het u welga en dat gij lang leeft op de aarde.' De kinderen moeten hun ouders gehoorzaam zijn 'in de Heere'. Door deze toevoeging maakt Paulus duidelijk dat het gaat om een gehoorzaamheid waartoe de Heere Jezus Christus, de Koning van de Kerk, roept. Kinderen staan in de eerste plaats niet onder het gezag van hun ouders, maar onder de heerschappij van Christus! Christus wil door middel van vader en moeder Zijn gezag over kinderen en

jongeren uitoefenen. Het is dan ook een christelijke plicht om ouders te gehoorzamen.

De ouders worden eveneens aangesproken door Paulus. De apostel doet recht aan het element van wederkerigheid. Hij laat op de aansporing tot gehoorzaamheid aan de ouders een vermaning voor de vaders volgen: 'En gij vaders, verwekt uw kinderen niet tot toorn, maar voedt hen op in de lering en vermaning des Heeren' (Ef. 6:4). Wat opvalt is dat Paulus met name de vaders aanspreekt. Krachtens Gods scheppingsorde is de vader de eerstverantwoordelijke voor de opvoeding. Als 'hoofd' (zie Ef. 5:23) is de man niet alleen verantwoordelijk voor het welzijn van zijn vrouw, maar ook voor het welzijn van zijn kinderen. De leiding van de opvoeding is in zijn handen gelegd. Hij is in bijzondere zin verantwoordelijk voor de opvoeding. Wel dient gezegd te worden dat de vrouw in de man wordt aangesproken. *Samen* hebben vader en moeder de taak hun kinderen in de vreze des HEEREN op te voeden. Het gebeurt helaas wel dat de vaders de opvoeding van hun kinderen verwaarlozen of grotendeels in handen van hun vrouw leggen. Dit mag, beste vaders, niet gebeuren! Ken je verantwoordelijkheid en versta je door God opgedragen taak. Besteed aandacht aan je kinderen en geef (geestelijke) leiding aan je gezin.

Vaders en moeders zijn de natuurlijke opvoeders en de eerste opvoeders. Laat de opvoeding niet over aan de school, het dagverblijf of de oppas thuis. Zelfs grootouders kunnen de opvoeding niet overnemen. Het zijn de ouders zelf die het geestelijk en lichamelijk welzijn van hun kinderen moeten behartigen. En dat samen! Zo wil de Heere het! Vergeet niet wat jullie tijdens de huwelijksbevestiging in de kerkdienst voor Gods aangezicht beloofd hebben. Op de vraag of man en vrouw 'hun kinderen in de waarachtige kennis en vreze Gods, Hem tot eer en tot hun zaligheid zouden opvoeden' hebben jullie het jawoord gegeven. Dat zijn jullie toch niet vergeten? Het is uiterst zinvol om samen het huwelijksformulier nog eens te lezen, of lees een boek dat het huwelijksformulier behandelt. Doe het biddend. Vraag de Heere om Zijn zegen erover.

Hoe je niet moet opvoeden

In Efeze 6:4 vermaant Paulus de vaders eerst hoe ze niet moeten opvoeden: Laten ze hun kinderen niet tot toorn verwekken. Laten ze hun kinderen niet tegen zich verbitteren door onbillijk of al te streng tegenover hen te zijn. Het wekt woede, boosheid en gevoelens van machteloosheid op. Het maakt wanhopig en moedeloos. Niet zelden gaan kinderen wrok koesteren tegen autoritaire ouders. Kortom, vaders die domineren en tiranniseren, zijn een struikelblok voor hun kinderen. Ze ontnemen hun kinderen het zicht op God en Christus, omdat zij zo massief het blikveld van hun kinderen vullen. De liefde van Christus ontbreekt geheel in hun wijze van benaderen en optreden.

Wat kunnen daar de nare gevolgen van zijn? Kinderen kunnen er onherstelbare psychische schade door oplopen. Ze kunnen door zo'n liefdeloze opvoeding voor hun leven verminkt zijn. Vaders en moeders, wees niet op die manier dwingend naar je kinderen toe. Je mag van je kinderen gehoorzaamheid verwachten. Maar dat geeft je geen toestemming om als grillige dictators je kinderen naar je hand te zetten.

Luther over de opvoeding door zijn ouders

'De strenge behandeling die ik van mijn ouders gewoon was, maakte dat ik het kloosterleven lief kreeg. Zij meenden het wel goed met mij, maar vergaten dat men altijd maat moet houden en naast de straf ook de beloning niet mag vergeten.'

Modelkinderen?

Er zijn ouders die van hun kinderen modelkinderen willen maken. Het liefst zouden ze willen dat hun kinderen kopieën van henzelf worden. Dan kunnen ze heel erg trots op hen zijn. Hoe willen ze dat dan bereiken? Hun kinderen moeten boven hun kennen en kunnen presteren. Dat geeft bij hen natuurlijk geweldige spanning. Het leidt tot stress en depressies. De sfeer is in zo'n gezin om te snijden. De hele dag door worden er strenge

regels gehandhaafd. Vaders treden onbeheerst op. Onredelijke straffen volgen, met het gevolg dat kinderen ontmoedigd raken en weinig of geen inzet meer tonen. Het helpt immers toch niet en de lat ligt zo hoog dat ze die nooit zullen kunnen bereiken. Dit leidt tot geen enkel positief resultaat. Op die manier zijn ouders een sta-in-de-weg voor hun kinderen. Ze blokkeren hen in de groei naar volwassenheid.

Wat vergeten zulke ouders? Dat zij in de opvoeding niet zelf centraal moeten staan, maar de Heere. Christus dient in het middelpunt van de opvoeding te staan. De opvoeding staat onder Zijn gezag en terechtwijzing. Ouders, houd dit voor ogen. Het gaat om de Heere; het gaat om Christus.

De weerbarstigheid van de opvoedingspraktijk

Besef goed dat het opvoeden van kinderen en jongeren niet eenvoudig is. Bovenstaande 'correcties' zijn dan ook niet als een goedkoop en hanteerbaar recept bedoeld. Wel moet je onder ogen zien dat de satan met name zijn pijlen afschiet op kinderen en jongeren. Hij gaat jouw gezin echt niet voorbij. Hij tracht het werk van de Heere te verstoren. Opvoeden betekent dan ook dat ouders en kinderen op het slagveld staan, waar een hevige strijd is tussen het rijk van het Licht en het rijk van de duisternis.

Ouders, de duivel heeft vandaag vele middelen om jullie kinderen van de Heere en Zijn dienst weg te voeren. Bid de Heere om op de rechte wijze gezag uit te oefenen, in dienende liefde en tot eer van de Heere. Duidelijke regels kunnen en mogen daarbij niet ontbreken, maar zonder liefde en geduld zal het niet gaan. Straf is nodig, maar pas op voor onmatige straf. Handhaaf gezag in wijsheid en gematigdheid. Wees een middel in Gods hand. Of zoals Luther het zegt: 'Ouders zijn de handen van God.'

Hoe je wel moet opvoeden

De apostel Paulus wekt op om je kinderen op te voeden: 'voedt hen op' (Ef. 6:4). Opvoeden is een alomvattend woord; het omvat alle aspecten van de opvoeding. De lichamelijke, psychische en emotionele ontwikkeling, maar ook de geestelijke. Het gaat

erom dat je kinderen door daadwerkelijke en door mondelinge instructie en aansporing de Heere Jezus leren kennen en leren volgen. Wat een geweldige taak is het om opvoeder te zijn! Wie is tot deze dingen bekwaam? Opvoeden, daar heb je als ouders je handen vol aan. Opvoeden kunnen vader en moeder alleen als ze veel op hun knieën liggen. Opvoeden vraagt veel van ouders, maar zij bezitten van huis uit geen wijsheid, geduld, liefde en tact. Ze moeten op de knieën: vragen, smeken en pleiten op die beloften van God, die uitnodigen om als een arme bedelaar aan de deur van Gods genade te liggen, en de Heere te wijzen op wat Hij Zelf beloofd heeft. Ouders, ga steeds weer in de leer bij de grote Opvoeder, de levende Heere. Hij geeft raad. 'Raad en wezen zijn Mijne; Ik ben het Verstand, Mijne is de Sterkte' (Spr. 8:14).

Voedt hen op

Het opvoeden van kinderen begint bij de ouders. Zij moeten de weg wijzen en op die weg vóórgaan. Het gaat niet om slechts wat goede woorden te spreken en daarbij te hopen op een goede reactie. Het komt er vooral op aan het goede voorbeeld te geven. Om te laten zien dat de dienst van de Heere jou alles waard is en dat je oprechte liefde en hoogachting voor Hem hebt. Een afhankelijk leven met de HEERE draagt vrucht en laat wat goeds na. Kinderen merken het op: mijn vader en moeder leven dicht bij de HEERE. Ze denken niet aan hun eigen plezier en leven niet voor het hier en nu. Daarmee is niet gezegd dat de kinderen dan navolgers worden. Ook kinderen des Heeren maken het mee dat (een aantal) kinderen van hen de kerk de rug toekeren en de Bijbel dichtlaten. Toch zal er vrucht zijn. De HEERE heeft het Zelf beloofd. Ook al merk je er tijdens je leven weinig of niets van. Op de grote dag van Christus' wederkomst zullen er ouders zijn die mogen zeggen: 'Zie, Heere, ik en de kinderen die Gij mij gegeven hebt.' Het zaad zal Hem dienen. De Heere staat er Zelf voor in. Zijn huis zal vol worden!

Voedt hen op in de lering

Voor 'lering' staat in het Grieks een woord dat je ook kunt ver-

talen met: discipline, tucht, kastijding. Het geeft aan dat er in de opvoeding leidinggegeven moet worden. Ouders mogen geen zigzagkoers varen. Ze moeten niet de ene keer het slechte gedrag van hun kind door de vingers zien en de andere keer hetzelfde gedrag sterk afkeuren. Wees consequent en blijf op koers. Houd u aan het kompas van Gods Woord. Niet alles kan en niet alles mag. Ook al mogen de vrienden van je kind dat van hun ouders wel. Doorslaggevend is wat de Heere van jou vraagt. Dat vraagt geestelijke fijngevoeligheid en een diep inzicht in Gods Woord. Dicht bij het Woord leven is van groot belang. Voed je kinderen op bij dat Woord. Mozes draagt in Deuteronomium 6:4-7 het volgende op aan het volk Israël: 'Hoor, Israël! De HEERE, onze God, is een enig HEERE! Zo zult gij den HEERE, uw God, liefhebben, met uw ganse hart, en met uw ganse ziel, en met al uw vermogen. En deze woorden, die ik u heden gebiede, zullen in uw hart zijn. En gij zult ze uw kinderen inscherpen, en daarvan spreken, als gij in uw huis zit, en als gij op den weg gaat, en als gij nederligt, en als gij opstaat.' Gods Woord moet dus allereerst in jouw eigen hart zijn, zodat je het vervolgens kunt doorgeven aan je kinderen! En als er zich situaties voordoen waarbij dat niet gemakkelijk is, ga dan in je verlegenheid tot de Heere en vraag Hem om wijsheid.

Voedt hen op in de lering en vermaning

Bij het woord 'vermaning' moet je niet alleen denken aan een waarschuwing. Het is veel meer. Het is onderwijzen en opvoeden door middel van het Woord. Het ziet op het onderricht dat je als ouders je kinderen moet geven; positief en stimulerend. Maar bij tijden zul je ook terecht moeten wijzen. Kinderen moeten gecorrigeerd worden. Waarschuwingen zullen dan ook niet ontbreken, maar let wel: opvoeden heeft een positief doel. Zeggen wat het niet is, is niet voldoende. Je moet je kinderen de goede weg wijzen. Je moet de Heere aanprijzen. Laat zien dat het alledaagse leven niet los mag staan van het wandelen met de Heere en het houden van Zijn geboden.

Voedt hen op in de lering en vermaning des Heeren

Zowel de lering als de vermaning moet uitgeoefend worden in de 'Heere', in de Naam van Christus (de *Kurios*), Die over alles en allen gezag heeft. In de Naam van Christus, Die de wet vervuld heeft. Hij alleen stelt ouders in staat om de opvoedingsopdracht te kunnen verrichten. In Zijn kracht kun je het, ondanks je zwakheid, volbrengen.

Ouders dienen in hun opvoeding niet het blikveld van hun kind massief te vullen. Ouders, vind jezelf niet zo verschrikkelijk belangrijk. Doe je dat wel, dan zien je kinderen niets in je van de Heere en Zijn werk. Ontneem je kinderen het zicht op de Heere niet. Het gaat helemaal niet om jou. Je bent slechts instrument in de hand van de Heere. Als ouder behoort je een gezagsdrager te zijn die zichzelf leert wegcijferen. Leer je eigen belangen ondergeschikt te maken aan die van je kinderen. Betekent dit dan dat zij alles mogen doen wat zij willen? Nee, zij staan onder jouw gezag. Het gezag dat jij namens God en Christus uitoefent. Het is dus echt niet de bedoeling dat de kinderen het voor het zeggen krijgen en jij naar hun pijpen danst. Zij zijn niet de prinsjes die in het middelpunt van de opvoeding staan. Er is er maar Eén belangrijk en dat is Christus. Hij alleen! Als je kinderen dat door genade leren zien, dan ontdekken ze nog meer, namelijk dat Hij gekomen is om te dienen in plaats van om gediend te worden. O, wat zullen ze Hem dan lief krijgen, die verheven Christus Die Zichzelf zo klein maakte als een kind. Zo heeft Hij Zijn gezag uitgeoefend!

Ouders, wees transparant. Zien je kinderen in je gedrag en woorden iets oplichten van het werk van de Heere? Wordt Christus in je leven verheerlijkt? Of straf je in drift en gaat het je erom je eigen zin door te drijven?

Opvoeders én kinderen staan onder Christus' heerschappij. Dat wil zeggen dat zij niets hebben te doen zonder Zijn wil en goedkeuring, omdat Christus de eigenlijke Opvoeder is.

Weerspannige kinderen

Misschien zeg je: 'Ik heb zo'n weerspannig kind. Er valt geen land

mee te bezeilen. Alles breekt me bij de handen af.' Dat valt niet mee. Dat kan een doorn in je vlees zijn. Maar blijf de Heere maar wijzen op Zijn Naam: in de Naam van de drie-enige God is je kind gedoopt. Het zegt je opstandige kind misschien niets dat hij of zij gedoopt is, maar je mag altijd weer een beroep doen op de Naam van de Heere. Hoe mislukt je je als opvoeder ook voelt! Het gebed kan zelfs het meest weerspannige kind je niet ontnemen: 'Ik leg de namen van mijn kind'ren in Uw handen. Graveer Gij ze daarin met onuitwisbaar schrift.'

Bijbelleesopdracht voor vaders en moeders

Vaders: lees en mediteer over Job 1:5. 'En het geschiedde dan, als de dagen der maaltijden omgegaan waren, dat Job hen heiligde, en des morgens vroeg opstond en brandofferen offerde naar hun aller getal; want Job zeide: Misschien hebben mijn kinderen gezondigd en God in hun hart gezegd. Alzo deed Job al die dagen.'

Elke keer wanneer een feest voorbij is, roept Job zijn kinderen bij elkaar. Hij wil hen toewijden aan God door voor ieder van hen te offeren. Job is bang dat zijn kinderen gezondigd hebben, God zijn vergeten of Hem de rug hebben toegekeerd. Job is een priester in zijn gezin. Hij spreekt zijn kinderen allemaal persoonlijk aan en neemt de tijd voor hen. Hij dringt aan op hun persoonlijke bekering. Hij brengt voor hen persoonlijk allemaal een brandoffer. Hij neemt zo als het ware zijn kinderen bij de hand en laat hun hun zonde en schuld zien. Hij wijst hen zo op het offerbloed van de komende Messias. Dat krachtige bloed reinigt van alle schuld en zonde. Vaders, ga met de zorgen van je kinderen en vooral met de eeuwige belangen van je kinderen naar de Heere!

Moeders: lees en mediteer over Spreuken 14:1. 'Elke wijze vrouw bouwt haar huis; maar die zeer dwaas is, breekt het af met haar handen.'

Een wijze vrouw heeft haar huishouding goed op orde.

Een wijze vrouw is een vrouw die dicht bij de Heere leeft. Bij de opvoeding neemt het Woord van God een centrale plaats in. Een wijze vrouw heeft een teer gebedsleven en ze bouwt in geestelijk opzicht aan haar gezin, dat in dienst staat van Gods Koninkrijk! Een dwaze vrouw of dwaze moeder heeft geen geestelijk contact met de Heere. Ze breekt met haar doen en laten, haar onverstandig gedrag, het gezinsleven af. Ze leeft namelijk zonder de Heere en kent de verborgen omgang met Hem niet. Ben jij een wijze moeder? Geloof je in Jezus Christus? Neem je met al je zonden tot Hem de toevlucht? Ben je een biddende moeder voor je zondige kinderen? Dan leg je een goed fundament voor het levenshuis van je kinderen.